

بررسی نقش اصول هندسی در معماری ایرانی و تجلی این اصول در معماری معاصر ایران

الناز کوهی فرد^۱، دکتر عباس علی طایفی نصرآبادی^۲، دکتر عاطفه دهقان توران پشتی^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، گروه معماری، تهران، ایران

^۲ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین

^۳ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب

elnazkoohifard@ymail.com

جنت آباد شمالی شهرک مبعث کوچه بوستان هشتم غربی پلاک ۸

09393223951

کد مقاله

چکیده :

هندسه یکی از بنیان های هنر و معماری سنتی ایران است که در سراسر آثار فاخر به جای مانده از گذشته، می توان نمودهایی از آن را مشاهده کرد. این مهم در معماری اهمیت بیشتری می یابد زیرا مبنای کار معماری ساختن بوده و برای ساختن لازم است از یک هندسه و نظم دقیق استفاده کرد. نه تنها آثار معماری سنتی ایرانی از دوران باستان تا دوران اسلامی از هندسه بهره برده اند، معماری معاصر ایران نیز خود را پایبند به این اصول معرفی می نماید.

این مقاله بر آن است تا ضمن شناخت دقیق از اصول هندسی موجود در معماری سنتی و ریشه های فکری و مبانی نظری آن، تجلی آن را در آثار معماری معاصر مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. دستاورد های پژوهش نشان دهنده ی آن هستند که استفاده از نظم هندسی در پلان همراه با بهره گیری از هندسه پنهان، و ایجاد درک هندسی با استفاده از احساس ایستایی، بیش از سایر

اولین همایش ملی افتخارهای نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری، عمران، گردشگری، انرژی و محیط زیست شهری و روستایی

۹ مرداد ۱۳۹۳

ارزیابان محیط زیست هگمتانه

مفاهیم هندسی معماری سنتی، در معماری معاصر مورد توجه قرار گرفته است. علاوه بر آن که بهره گیری از کهن الگوها و نقش مایه های معماری سنتی همواره مورد نظر معماران معاصر بوده است.

کلید واژه ها : هندسه در معماری، معماری معاصر، نظم هندسی، معماری ایرانی

★مفکر نوپسند مسؤل

با توجه به طبقه بندی زمینه های دانش هندسه در معماری، معماری گذشته ایران در دوره ای معین مورد بحث و بررسی قرار گرفته و از آنجا که مهمترین مسئله در بکارگیری اصول هندسه ترسیمی در معماری، تطبیق آن با وضع موجود و اندازه های واقعی است، ضمن اشاره به شیوه ترسیم هندسی در معماری گذشته ایران، موضوع نظام اندازه گیری در مساحی و معماری، به صورت محور اصلی مورد بحث قرار گرفته است تا از این طریق ابعاد عملی استفاده از دانش روشن گردد. در واقع محور بحث در این فصل ناظر بر این نکته است که نظام طراحی هندسی چگونه بر نظام اندازه گیری ساختمان تأثیر گذاشته و از این طریق کاربرد آن در ابعاد ملموس تری گسترش یافته است.

مطالعات و تجربیات نشان می دهند، به دست آوردن و به کار بستن اصول طراحی هندسی در معماری، که با شرایط و امکانات طراحی و اجرایی معاصر تناسب داشته باشد، از یکسو در افزایش سرعت و دقت ساختمان سازی از طریق ترسیم و اجرای صحیح ساختمان موثر خواهد بود و از سوی دیگر به ایجاد هویت در گزینش و ترکیب شکلها و حجمها در طرحهای معماری یاری خواهد نمود. علاوه بر آن، ترویج این اصول و تشویق گرایش به آنها موجب صرفه جویی اقتصادی قابل توجهی از طریق بهینه نمودن سطوح و ابعاد فضاها در هماهنگی با نیازها و محدودیتهای مختلف اجرایی خواهد بود.

معماری ادوار گذشته ایران، همواره ملهم از به کارگیری هندسه و شیوه های ترسیم غنی و دقیق بود، تا بدان حد آگاهی از قواعد ریاضی و ترسیم و به کار گرفتن انواع خاص از آن، وظیفه هر معماری بوده و فراتر از آن، دانش مهندسی با معرفتها و بینش هندسی معنی می یافته و وجه تمایز معماران و رقابت آنان با یکدیگر نیز بر همین محور استوار بوده است. از همین روست که ملاحظه می گردد انواع روابط هندسی در معماری گذشته ایران، در طراحی بنا (پلان و اندازه های افقی) و همچنین در طراحی نما و حجم ساختمان و نیز در جزئیات و تزئینات رعایت می گردیده و به صورت شبکه ای مخفی وجود داشته است. در این زمینه، مطالعات، تحقیقات و تمرینهای قابل ملاحظه ای انجام پذیرفته است که غالباً به روابط ترسیمی در نمونه ای از معماری ایران